

روایت شهرآرا درباره سازوکارهای تازه‌ای که بهزیرستی‌های کوچک نامیده می‌شوند

هر محله مشهد یک مرکز «مثبت زندگی»

محدثه شوشتری

m.shushtari@shahraranews.ir

وعدۀ این بود که انقلابی در بهزیستی به پا کنند. از آن وضع آشفته رفتن و آمدن های طولانی برای تشکیل یک پرونده، نوبت‌های چندماهه رسیدگی به درخواست‌ها، امروز و فردا کردن‌ها برای یک بازدید ساده و... به سازوکاری جدید می‌رسند تا ضعف و کمبودهای سال‌های سال این نهاد پُرجمعیت را سامان دهند. برای

● از خدمات بیست‌ودوگانه، اکنون فقط ۴خدمت!

در جست‌وجوی مراکز مثبت زندگی، ابتدا سراغ بهزیستی مرکزی می‌رویم. فهرست بلندبالایی از ۹۳ مرکز مثبت زندگی که مجوز داده‌اند به ما ارائه می‌دهند که مربوط به خراسان رضوی است. بیش از نیمی از این مثبت زندگی‌ها در مشهد مجوز گرفته‌اند؛ به‌طوردقیق ۷۷ مرکز در مناطق مختلف شهر. هر چند ارائه مجوز برای راه‌اندازی این ۷۷ مرکز مثبت زندگی در مشهد به دو ماه قبل برمی‌گردد، هنوز زیرساخت‌های شروع به کار خیلی از آن‌ها آماده نشده است. بین مراکزی هم که فعال شده‌اند، هنوز ارائه خدمات بیست‌ودوگانه کامل نیست. تشکیل پرونده ساده و انجام بازدید، دو خدمتی هستند که از میان خدمات بیست‌ودوگانه در مراکز مثبت زندگی ارائه می‌شوند و وعده بقیه خدمات به امروز و فردا موکول می‌شود.

● گره کارمشکلات؟

در گفت‌وگو با متصدی یکی از این مراکز، اسم چند خدمت بهزیستی را می‌آوریم. او ارائه همه این خدمات را به پایان بهمین و پایان سال جاری حواله می‌دهد. باسختن به نواقض فعلی در خدمات مراکز مثبت زندگی، این است که هنوز مشکلات سیستمی و نرم‌افزاری این مراکز حل نشده است تا کار خدمت‌رسانی را به‌طور کامل شروع کنند. این متصدی، اختلالات و ضعف‌های موجود را ناشی از واگذار نشدن همه پرونده‌های بهزیستی به مراکز مثبت زندگی می‌داند و می‌گوید: قرار بود بیش از ۸۰هزار پرونده مددجویان بهزیستی به مراکز مثبت زندگی واگذار شود و اطلاعات آن‌ها را برای ارائه خدمات داشته باشند اما تاکنون کمتر از نیمی از این تعداد پرونده به مراکز واگذار شده است.

● ناشناخته برای متقاضیان

در کنار گفت و گو با چند متصدی مراکز مثبت زندگی با چند مراجعه‌کننده و متقاضی خدمات بهزیستی نیز هم کلام می‌شویم. مراجعه‌کننده خامی که خودش و همسرش را با معلم معرفی می‌کند، از راه‌اندازی مراکز مثبت زندگی، هم اعلام رضایت می‌کند و هم منتقد تأخیر در ارائه خدمات آن‌هاست. او می‌گوید که مدتی است برای فرزند خوددگی درخواست تشکیل پرونده داده‌اند. با شنیدن این وعده مسئولان بهزیستی که در هر محله، یک بهزیستی کوچک راه می‌افتد و دیگر نیازی نیست برای هر پیگیری، از آن طرف شهر تا مرکز شهر مراجعه کنند، دست نگه داشته‌اند. اما با گذشت دو ماه از آغاز به کار رسمی مراکز مثبت زندگی هنوز هم آن‌ها این خدمت بهزیستی را ثبت نمی‌کنند و تشکیل پرونده نمی‌دهند و کار را به خود بهزیستی مرکز ارجاع می‌دهند. به گفته این مراجعه‌کننده، می‌گویند هنوز این خدمت به مراکز واگذار نشده است و به‌مرور و تا چندماه آینده، این کار انجام خواهد شد.

مراجعه‌کننده دیگر، مرد میان سالی است که با فرزند معلول خود در شرایط کرونا با اتوبوس از انتهای الهیه تا بهزیستی مرکز آمده است. او اسم مراکز مثبت زندگی را هم نشنیده اما یکی از کارمندان بهزیستی گفته است که از این پس برای پیگیری پرونده و درخواست‌هایش نیازی نیست تا مرکز بیایند و می‌تواند در همان محله زندگی‌اش به مراکز مثبت زندگی مراجعه کند. هرچند در همین مراجعه هم کسی پاسخ‌گوی او نبوده و این درحالی است که هنوز مراکز مثبت زندگی

هم به‌طور کامل، خدمات بیست‌ودوگانه بهزیستی را به‌دلیل مشکلات زیرساختی و نرم‌افزاری ارائه نمی‌کنند.

● وعده رف نواقض تا پایان بهمن

برای پیگیری گلابه‌ها و سؤالات درباره نحوه خدمات‌دهی مراکز مثبت زندگی با مسئول تحول اداری، فناوری اطلاعات بهزیستی خراسان رضوی گفت‌وگو می‌کنیم. ما درخصوص فعالیت مراکز مثبت زندگی، توضیح می‌دهد: اگر سازمان بهزیستی قول رافاقتان انقلابی در خدمات این مجموعه را داده است، بی شک، اتفاق خواهد افتاد. فقط باید کمی زمان بدهیم تا مراکز مثبت زندگی به‌طور کامل فعال شوند و بین مردم جا بیفتند.

وی این وعده را می‌دهد که تا پایان بهمن ماه، روند واگذاری پرونده‌ها به مراکز مثبت زندگی انجام شود و خیلی از خدمات بیست‌ودوگانه نیز در این مراکز ارائه شوند. به گفته وی قرار است ۱۸هزار پرونده در بهزیستی استان به این مراکز واگذار شود و اکنون بیش از ۴۰هزار پرونده واگذار شده است.

● خدمات رایگان مثبت‌زندگی برای مددجویان

درباره تعرفه‌ها و چگونگی کارکرد اقتصادی مراکز مثبت زندگی از مسئول تحول‌اداری، فناوری اطلاعات بهزیستی خراسان رضوی می‌پرسیم. عدالت‌جو تأکید می‌کند که همه خدمات در مراکز مثبت زندگی برای افراد زیر پوشش بهزیستی رایگان خواهد بود اما برای طرح‌های غربالگری، پیشگیرانه و... که به مردم برمی‌گردد، در هر طرح و برنامه، با توجه‌به نوع آن، تعرفه مصوب به‌شکل شفاف اطلاع‌رسانی خواهد شد.

وی همچنین درباره کارکرد اقتصادی مراکز

مثبت زندگی که به‌نوعی مراکزی نیمه‌دولتی و خصوصی می‌شوند، توضیح می‌دهد: این مراکز، کارکرد ثبت‌شده خود را به بهزیستی ارائه می‌کنند و بهزیستی براساس آن، سرانه کمک‌هزینه به این مراکز پرداخت می‌کند. این مبالغ براساس اطلاعات ثبت‌شده در سامانه و تعرفه مصوب و ابلاغ‌شده از سوی سازمان بهزیستی کشور به‌عنوان سرانه به مراکز مثبت زندگی پرداخت خواهد شد. ● پرونده‌هایی به نام «سلامت اجتماعی»

وی الکترونیکی کردن فعالیت‌های بهزیستی

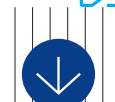
شهریار

روزنامه
شهرامید
زندگی

شماره
۳۳۸
۴۳۳
۱۳۹۹
۲۳ شهریور

SHAHARANews.IR

۰۴

جامعه

فرزانه شهامت

f.shahamat@shahraranews.ir

برای پیدا
کردنش
اصلا نیازی
نیست

گزارش
رژ

ز حمت بدھیم، همه جا هستند. آن دو پسر جوانی که امروز صبح در اتوبوس شلوغ، سر پا ایستاده بودند، ماسکی بر صورت نداشتند و خیلی هم آسوده به نظر می‌رسیدند؛ انگار نه انگار که کرونایی هست. یا آقای میان‌سالی که دیشب در صف ناتوای، با فاصله نیم‌متری از بقیه مشتری‌ها، منتظر رسیدن نوبتش بود. یا اصلا خود شاطر، که وقتی به جای خالی ماسک‌روی صورتش خیره شدیم، حساب کار دستش آمد و بلافاصله دهان و بینی‌اش را با ماسک پار‌چهای سیاه‌رنگی، پوشاند.

تعطیلی باشد و جاده‌ها بسته نباشد، راه سفر را در پیش می‌گیرند. دور همی‌های دوستانه و خانوادگی‌شان کمابیش برقرار است. تلویزیون روشن باشد و گوینده، در حال اعلام آمار کرونایی‌های ایران و جهان، به احتمال خیلی زیاد، شبکه را عوض می‌کنند، مگر اینکه کنترل تلویزیون دم دست نباشد.

چرا باوجود توصیه‌های ۲۴ساعته رسانه‌ها، برخی از ما این‌نامه‌های بهداشتی را رعایت نمی‌کنیم؟ پاسخ به این سؤال ساده، کار ساده‌ای نیست؛ چون با گروھی از افراد مواجه هستیم که سن، جنسیت، شغل، تحصیلات و باورهایشان متفاوت است و این تفاوت، تنوع دلایل احتمالی را به همراه دارد.

پاسخ به این سؤال به ظاهر ساده، از نگاه کارشناس علوم مختلف، متفاوت خواهد بود و هر کس از ظن خود به این ماجرا نگاه خواهد کرد. باوجود این دشواری‌ها، سؤال یادشده و پیدا کردن جواب‌های احتمالی مهم است؛ چون کرونا تا تاریخی نامعلوم، همچنان با ما هست و سهل‌اندیشی در رعایت دستورالعمل‌ها، می‌تواند وضعیت شهرمان را دوباره قرمز کند.

● چیزی نیست سخت‌گیرا

شاید این‌طور به نظر برسد که بعد از حضور چندمخلمه کرونا و تولید میلیون‌ها کلمه خبر و هزاران ساعت برنامه آموزشی، اطلاعات همه افراد درباره بیماری، به میزان حداقل رشد کرده و بساط برخی سادانکاری‌های ماه‌های نخست، جمع شده است.

عجیب است اما بررسی‌های میدانی ما نشان می‌دهد این‌طور نیست و برخی از افراد، که از قضا، در میان‌نشان افسران تحصیل کرده، اهل مطالعه و برخوردار هم دیده می‌شوند، همچنان به باورهای عجیب‌وغریبی درباره این بیماری معتقدند. به‌عنوان نمونه، دختر جوانی که خود را دانش آموخته مقطع کارشناسی دانشکده علوم پایه دانشگاه فردوسی معرفی می‌کند، می‌گوید: امیدوارم همه، این بیماری را بگیرند و سبک هم بگیرند تا پادتن آن در بدنشان ساخته شود و مصون شوند. ابراز امیدواری را با این پیش‌فرض است که اگر یک بار به کرونا مبتلا شوی، مصونیتی دائمی خواهی داشت. خبر جش‌های ایمن و پیروس و ابتلای چندباره برخی چهره‌های محلی و ملی به کرونا نیز به گوشش نرسیده است.

تصور دیگری که در شهروندان وجود دارد، این است که چون عالم‌بیماری را نداریم، پس سالم هستیم. اما هرچند مفهوم ناقل بودن را شنیده‌اند، استمرار رفت‌وآمدهای دوستانه و خانوادگی و اعلام سخنگوی دانشگاه علوم پزشکی مشهد مبنی بر فراوانی ابتلاهای خانوادگی به کرونا، می‌گویند که تا باور کردن این مفهوم، فاصله داریم. تصور مصون بودن کودکان از این بیماری یا حداکثر، ابتلای خفیف آن‌ها به کرونا، نمونه دیگری از این سادهانگاری‌ها به شمار می‌رود که یکی از دلایل آن، ضعف عملکرد مجموعه وزارت بهداشت در ارائه آمار به رسانه‌هاست. نمونه‌اش پیگیری شهرآرا برای دسترسی به آمار کودکان کرونایی فوت‌شده است که به نتیجه ماند.

● سؤالات بی‌جواب

یک سؤال و شبهه، تا مدت محدودی در ذهن به‌صورت سؤال باقی می‌ماند و اگر پاسخ درست و به‌موقعی پیدا نکند، می‌تواند از شما، فردی انکارکننده

بسازد. بررسی صحبت‌های تعدادی از شهروندان که مخالف رعایت پروتکل‌های بهداشتی بودند و به‌طور مثال، ماسک‌زدن را قبول نداشتند، نشان می‌دهد پشت این مخالفت‌ها یک یا چند سؤال بی‌جواب وجود دارد؛ سؤالاتی که برخی صفحات در فضای مجازی، از منابع اصلی نشر آن به شمار می‌روند. به‌طور مثال ملیحه ۴۰ ساله، به‌عنوان یکی از دنبال‌کنندگان صفحه‌ای اینستاگرامی که توصیف آن آمد، می‌گوید اگر حساسیت‌های خانواده‌اش نبود، همین ماسک نصفه و نیمه را هم نمی‌زد. او می‌پرسد: صف ناتوای، با فاصله نیم‌متری از بقیه مشتری‌ها، منتظر رسیدن نوبتش بود. یا اصلا خود شاطر، که وقتی به جای خالی ماسک‌روی صورتش خیره شدیم، حساب کار دستش آمد و بلافاصله دهان و بینی‌اش را با ماسک پار‌چهای سیاه‌رنگی، پوشاند.

تعطیلی باشد و جاده‌ها بسته نباشد، راه سفر را در پیش می‌گیرند. دور همی‌های دوستانه و خانوادگی‌شان کمابیش برقرار است. تلویزیون روشن باشد و گوینده، در حال گزارش‌های خبری سیم

گاهی سؤالاتی در ذهن مخاطب، کاشته و بدون جواب، رها می‌شود. در یکی از این گزارش‌ها، خبرنگار به‌سراغ خامی رفت که قصد عزیمت به شمال را داشت و از او پرسید چرا با وجود همه هشدارها عازم سفر شده است و این‌طور پاسخ شنید: در شمال ویلای شخصی دارم. در مسیر توقف نمی‌کنم. آنجا هم از خانه بیرون نمی‌روم؛ پس سفرم اشکالی ندارد.

به نظر می‌رسد گاهی این دست گزارش‌ها بیش از آنکه جنبه اطلاع‌رسانی به مخاطب عام را داشته باشد، نشردهنده توجیهات شهروندان است. در حالی که می‌توانست در چند ثانیه به مخاطب این‌طور پاسخ دهد که دغدغه معیشت حرف اول را می‌زند و ایده آلی، به‌دفعه ایجاد خستگی جسمی و تفاوت‌های آب‌وهوایی در مبدأ و مقصد، بستر ابتلا به بیماری را حاصلخیز می‌کند.

● تنگناهای معیشت

کودک زباله‌گردی را در نظر بگیرید که برای حداکثر ۵هزار تومان دستمزد، صبح تا عصرش را به جست‌وجو میان زباله‌های می‌گرداند. برای او و امثال او، تنگدغه معیشت حرف اول را می‌زند و حفظ سلامتی با اختلاف چندین پله در اولویت‌های بعدی قرار دارد. برای یک کارگر روزمزد نیز که شاید این روزها را بانگرای روزگار سپری می‌کند، رعایت سفت‌وسخت و نگرش‌های بهداشتی، جایگاه نخست دغدغه‌های ذهنی‌اش را ندارد.

برای این افراد، اینکه یک ماسک سه‌لایه را معادل دو نان تنوری پرانه‌ای حساب و دیگر اقلام بهداشتی را نیز با همین سازوکار ارزش‌گذاری کنند، رفتاری قابل فهم است. کارگرانی با ماسک‌های مندرس و بی‌اثر که پیداست بارها و بارها شسته و استغفا شده، سوزهای ناپاب نیست و با قدری دقت، نمونه‌های آن را خواهید دید.

بیمه‌های بیکاری پرداخت‌نشده، وام‌هایی که در پرداخت آن به اصراف، ناماکنه‌ای و تأخیرهای بسپاری را مشاهده کردیم، افرادی که زیر چتر حمایت هیچ بیمه‌ای نیستند و از دریافت مبالغ کمک معیشتی جا مانده‌اند، خطرات پر تکرار در ماه‌های اخیر است.

بخش زیادی از کسانی که بی‌مالاتی کرده‌اند و می‌کنند، همین مردم عادی هستند که امکانات مادی لازم را ندارند و ضرورت معیشت، حضور در مکان‌های

تیرهای تکراری، خبرهای تکراری، هشدارهای تکراری؛

استادان رسانه معتقدند این شیوه از اطلاع‌رسانی تأثیر مثبتی ندارد که هیچ، باعث عادی‌انگاری آمار مرگ‌های کرونایی در ذهن مردم می‌شود. آن‌ها معتقدند اینکه صداوسیما از صبح تا شب و روزنامه‌ها با شیوه‌های تکراری، صفحات خود را به‌اخبار کرونا اختصاصی دهند، می‌تواند مخاطب را به فردی خنثی تبدیل کند و او را به این نتیجه برساند که بهتر است روال عادی زندگی را داشته باشد.

دکتر حسن نمک‌دوست، از استادان علم ارتباطات، تلاش رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی درباره کرونا را خودانگیزه و بدون سازمان و چارچوب توصیف می‌کند و با اشاره به وفور اطلاعات درباره این بیماری، از لزوم تلاش برای تعریف شیوه‌های تبلیغی نو می‌گوید؛ موضوعی که در صحبت‌های دیگر کارشناسان این حوزه نیز مشاهده می‌شود: «کرونا، موضوعی تکراری و کسالت‌بار است. چالشی که با آن مواجه‌ایم این

رنگ بی‌اعتنایی «قرمز» است

بی‌توجهی به شیوه‌نامه‌های بهداشتی می‌تواند وضعیت آبی مشهد را به روزهای بحرانی برگرداند

عکس: نیما جعفری/دانا شهرآرا

تبدیل شرایط هشدار به نر مال

است. به بیان دیگر، میزان احتمال ابتلا و مرگ را به عوارض احتمالی قرنطینه طولانی مدت ترجیح می‌دهند و به شرایط عادی زندگی برمی‌گردند. مواجهه در‌سست با کرونا، فقط مسئله کشور ما نیست. مسئله آمریکا و اروپا هم هست. در فلان کشور پیشرفته، می‌بینیم که رئیس‌جمهور و احزاب مختلف، ماسک نمی‌زنند و در جماع حضور پیدا می‌کنند. در اروپا که مفهوم جامعه مدنی قوی‌تر است، تظاهرات راه می‌افتد علیه ماسک‌زدن. شرایط اجتماعی در کشور ما متفاوت است و مردم آنچه را که حاکمیت بگوید، می‌پذیرند یا اگر نپذیرند، علیه آن کنش مدنی به راه نمی‌اندازند.

دکتر حامد بخشی
جمع‌شناس

اینکه چرا برخی از مردم پروتکل‌های بهداشتی را رعایت نمی‌کنند، دلایل مختلفی دارد. در این بین، عاملی که از همه جدی‌تر می‌بینم، این است که آدم‌ها نمی‌توانند برای بلند مدت در شرایط هشدار قرار بگیرند. با بیماری‌ای مواجه‌ایم که دست بالا ۳درصد تلفات می‌گیرد. افراد نزدیک یک‌سال است که با آن درگیر هستند.

گوش به‌زنگ بودن، مربوط به یک بازه زمانی کوتاه است، مانند یکی دو ماه اول که همه رعایت کردند و از خانه بیرون نمی‌آمدند. وقتی وضعیت ادامه می‌یابد، مردم وضعیت هشدار را برای خودشان تبدیل به شرایط عادی و طبیعی می‌کنند. این رفتاری است که در شرایط بدتر از این، مثل سال‌های جنگ هم تکرار شده

آلوده، شلوغ و پرخطر را به آن‌ها دیکته

می‌کند. در این بین، اهمیت ابتلا به فقر فرهنگی در کنار فقر مادی نیز انکارناشدنی نیست.

● فایده‌ای ندارد

قدرت سربایت ویروس ۹بار بر شده است و از فاصله چندمتری با فرد بیمار یا ناقل نیز، امکان ابتلا وجود دارد. واکنش تعدادی از شهروندان به این خبر و خبرهای دیگری مثل شیوع قدرت کرونا۱ انگلیسی، درخور تأمل بود: «از این مرضی، گریزی نیست. دیر یا زود، همه می‌گیریم.» بررسی‌های میدانی ما نشان می‌دهد یکی از علت‌های بی‌توجهی به رعایت پروتکل‌های بهداشتی ازسوی برخی شهروندان، افراط در قوی‌نشان دادن ویروس و ارائه تصویری هولناک از قدرت آن است. به نظر می‌رسد گروھی از شهروندان در مواجهه با این دست خبرها، به‌جای تشویق به رعایت بیشتر، از ادامه تلاش برای حفظ سلامتی خود و دیگران، مأیوس می‌شوند.

تکنم اکبری، روان‌شناس، در این باره به خبرگزاری مهر گفته است: وقتی افراد در شرایطی قرار می‌گیرند که احساس می‌کنند رفتار آن‌ها به نتیجه مطلوب منتهی نمی‌شود، ناامیدی را تجربه می‌کنند. حس نداشتن کنترل بر شرایطی بیرونی تحمیل‌شده، منجر به به‌رامدگی می‌شود.

او البته به دیگر سازوکارها در ذهن افراد مضطرب هم اشاره کرده است که خود را در قالب رعایت‌نکردن دستورالعمل‌های بهداشتی نشان می‌دهد: کم‌اهمیت جلوه‌دادن موضوع، یکی از این سازوکارهاست. اینکه فرد برای خود قدرتی استثنایی قائل می‌شود. دیگر سازوکار دفاعی ناخودآگاه، واکنش وارونه نام دارد و افراد در آن به‌جای رعایت موارد لازم برای درمان‌ماندن از کرونا، با انجام رفتارهای پرخطر، واکنش متضاد نشان می‌دهند. این‌ها واکنش‌های دفاعی و خودکار ذهن برای فرونشاندن اضطراب است.

● ربط‌خورده منع رطب؟

روزمرگی رسانه‌ها

است که چطور موضوع به‌شدت آشناشده را به بحث‌ها نو گره‌بزیم تا برای مردم تکراری نباشد و مخاطب برای شنیدن درباره آن اشتیاق داشته باشد. این کار، بسیار تخصصی است.» کاهش اعتبار رسانه‌های رسمی و آموزه‌هایشان به‌دلیل ضعف عملکرد مسئولان کشور، نکته دیگری است که یکی از مصداق‌های آن را در هشدار مرکز پژوهش‌های مجلس مشاهده کردیم. این مرکز، اسفند سال گذشته، با اشاره به وعده‌های متوالیان اقتصاد کشور برای حمایت از آسیب‌دیدگان کرونا گفته بود: چنانچه به هر دلیل این وعده‌ها محقق نشود یا اندکی به تأخیر بیفتد، بر تحقق نیافتن آن‌ها موجب بی‌اعتباری رسانه خواهد شد.

کاهش سر مایه اجتماعی و اعتماد به دولت و دوقطبی ایجادشده میان مدعیان طب سنتی و مدرن که چندی پیش در گزارشی به آن پرداختیم، از دیگر دلایل احصاشده برای بی‌اعتنایی برخی شهروندان به دستورالعمل‌های بهداشتی به شمار می‌رود.

و تنوری داشت و اگر می‌دیدیم دیگری، متفاوت با ما فکر می‌کند، روشن‌فکر ما بانه می‌گفتیم اعتقاد هر کس برای خودش محترم است. حالا نمود عملی برخی از این اعتقادات، کار دست هم‌مان داده است. بررسی‌های ما نشان می‌دهد گروھی از کسانی که به رعایت پروتکل‌های بهداشتی، بی‌اعتنا هستند را تقدیر گریان تشکیل می‌دهند. این گروه از افراد، در توضیح دلیل رفتارشان، جمله‌های رایجی از این قبیل دارند: دست عمر خداست. ما که قرائت‌نیم، هرچه قسمت باشد بی‌اذن خدا، برگ از درخت نمی‌افتد. روز و ساعتی که باید از این دنیا برویم، از روز ازل، تعیین شده است.

این افراد، بی‌اعتنا به جایگاه عقلانیت و عوامل علی و معلولی در دین، همه‌چیز را به خداوند حواله می‌دهند و می‌گویند: اگر او بخواهد که به ویروس مبتلا شوم، بیمار می‌شوم و چنانچه نخواهد، مبتلا نمی‌شوم. مجاب کردن این افراد، ایجاد مناسب از سوی رسانه‌ها و دغدغه‌مندی کارشناس علوم دینی برای پاسخ‌گویی را می‌طلبد.

شخصی پنداشت رفتارهای اجتماعی و زیر سؤال بردن اصل امر به معروف و نهی از منکر، مسئله دیگری است که تبعاتش را در ماه‌های کرونایی به‌خوبی نشان داده است. بررسی‌های ما نشان می‌دهد گروھی از کسانی که توجهی به رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی ندارند، در سفر رفتن، ماسک‌زدن و مواردی از این دست را موضوعی شخصی و نه یک مسئولیت اجتماعی و اخلاقی درقبال دیگران، تصور کرده‌اند. تذکر شفاهی برای تمکین خاطیان به این دستورالعمل‌ها نیز در‌خور توجه ارزیابی نشد.

● خوب و دیر هنگام

اگر بدانیم که هیچ جرمه‌ای در کار نیست، چقدر صدمان به قوانین راهنمایی و رانندگی عمل می‌کنیم؟ واقعیت این است که عده‌ای از شهروندان، هر قدر هم که کار فرهنگی و تبلیغی انجام داده شود، تا چکش قانون و جرمه روی سرشان نباشد، زیر بار نمی‌روند. محرومیت‌های

اجتماعی و ممنوعیت‌های حداقلی برای ناقضان شیوه‌نامه‌های بهداشتی، موضوعی بود که بارها صدای اعتراض مسئولان وزارت بهداشت را بلند کرد و باعث شد تا ماه‌ها برای بسیاری، این دستورالعمل‌ها در حد یک یاد‌آخاخی و دل‌پخواه باشد. باوجود این ضعف آشکار در عملکردهای ماه‌های اخیر ستاد ملی مقابله با کرونا و عادت‌کردن شهروندان به یک آزادی پرهزینه، از اوایل آذر، به ایجاد محدودیت برای تردد خودروهای شخصی در داخل و خارج از شهرها، محدودیت و جرمه در نظر گرفته شد. تصمیمی که نتایج مثبتش را نشان داد و می‌تواند برای دیگر بایدهای بهداشتی نیز تکرار شود.